

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ганка Иванова Янкова, ШУ „Епископ Константин Преславски“, определена за член на Научно жури със заповед № РД 38-158/22.02.2018г.

за дисертационния труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ..., научна специалност *Методика на обучението по български език*

Автор на дисертационния труд: Десислава Пенкова Нейкова

Тема: *Интерактивни методи в обучението по български език 5. – 7. клас*

Научен ръководител: проф. д-р Татяна Гаврилова Ангелова

1. Кратко представяне на докторантката

Десислава Нейкова е завършила висше образование във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, специалност „Българска филология“ (1998 г.). През 1999 г. завършва специализация в същия университет: „Издателска, редакторска и полиграфическа дейност“. През периода 1998 – 2014 година е работила като учител по български език и литература в градовете Стара Загора и София.

Богатата методическа подготовка на Десислава Нейкова има за солидна основа участията ѝ в повече от десет семинара и курсове, свързани с проблемите на образованието. Докторантката е участвала в четири научноизследователски проекта и в три международни научни конференции. Била е оценител по български език и литература на НВО и ДЗИ.

2. Актуалност на тематиката

Избраната за разработване тема е тясно свързана със спецификата на преподавателската дейност на докторантката и с нейните професионални интереси и търсения. Изследването е съобразено със съвременната образователна парадигма. Десислава Нейкова убедително е мотивирала актуалната необходимост от осъществяването му, като е разкрила социално-дидактическите основания за избора на проблема. Перманентното обсъждане на понятието интерактивни методи тя приема като предизвикателство и си поставя за цел да предложи подреден модел за същността, практическото приложение и предимствата на интерактивните методи в обучението по български език.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Трудът обхваща 138 страници същински текст, структуриран е в 5 глави с прилежащи към тях увод и заключение. Снабден е с библиография (4 стр.) и

приложение. Заслужава да се отбележи и големият обем емпиричен материал, представен отделно. Цитираните източници са достатъчни като брой, актуалност и авторитет и показват богатата осведоменост на докторанта.

Дисертацията е структурирана според изискванията за този жанр. В увода са експлицирани убедително мотивите за избора на темата.

Първа глава „Дизайн на методическото изследване“ включва представяне на обекта и предмета на изследването. Те са коректно дефинирани. Изведен като акцент е основният изследователски въпрос с оглед преодоляване на дефицити в българското образование. Експлицирани са целите, задачите, предпоставени от набелязаните цели. Хипотезата е прецизно формулирана. Представена е методиката на изследване.

Във **втора глава**: „Теоретични постановки и терминологичен апарат на дисертацията“ се семантизира понятието интеракция и се представят схващания за интерактивните методи, предпоставеността им от необходимостта за прагматизация на обучението. Акцентува се върху понятието грамотност, видове грамотност и съотнасянето на тези понятия с интерактивните методи на обучение като възможност за технологична промяна на обучението по български език и литература, за разширяване обхвата на познанието. Текстът показва уменията на докторантката за критичен прочит на литературата по въпроса с цел отсяване на най-важното. Коментират се различни класификации на интерактивните методи. Обоснована е връзката между развиването на комуникативната компетентност и прилагането на интерактивните методи. Коментира се понятието комуникативна компетентност, компоненти.

Интерактивният подход е разпознат като ефективен начин за развитие на комуникативната компетентност. Изтъкната е ролята на интерактивните методи за развитие на социокултурната компетентност, на уменията за живот, за решаване на проблеми, за поемане на отговорност, за сътрудничество, за усъвършенстване на езиковите умения, уменията за творческо и критическо мислене. Изключително целесъобразно е решението теоретичните постановки да бъдат подкрепени с практически задачи, обосновани, интересни и реализуеми в училище.

Трета глава насочва към институционалните промени в българското образование – новият закон за предучилищното и училищното образование и учебната програма. Докторантката обосновава отношението между новата учебна програма по български език и приложението на интерактивните методи, като се открояват акцентите в областта на социокултурната, комуникативната и езиковата компетентност.

Четвърта глава представя резултати от проучване на нагласи у учителите относно прилагането на интерактивните методи на обучение в часовете по български

език. Обект на анализ е проведено анкетно проучване относно нагласите на учителите за използване на интерактивните методи и доколко е успешно приложението им. Професионално разработената анкетна карта съдържа три компонента и дава възможност да се проучи и собственото мнение на преподавателя. Резултатите са анализирани подробно и са формулирани изводи, които насочват към положителното отношение спрямо прилагането на интерактивни методи.

Интерес представляват отговорите, които диференцират употребата на интерактивните методи съобразно типологията на уроците. Докторантката задълбочено коментира резултатите и ги онагледява с таблици и диаграми.

Петта глава е изключително полезна с оглед на методическите решения в училищната практика. В нея се представя моделът на опитното обучение – цел, задачи, методи и похвати за преподаване на опитното обучение. Описана е експерименталната процедура и системата за оценяване в процеса на опитното обучение. Анализът на резултатите (анализ на три урока) заслужава висока оценка. Коментират се целите, съдържателните и структурни компоненти на урока, технологичните решения, участието на субектите в образователното взаимодействие. Убедително е обосновано предимството на интерактивните методи – възможност за изява на лична позиция, правилно и уместно участие в речевото общуване, мотивация, развитие на мисленето и въображението и др. Изключителен интерес представлява работата по екипи, изпълнението на социални роли, възможността за изразяване на лична позиция, диференциране на задачите, комплексната работа върху езиковите равнища, целесъобразен избор на текстовете – всичко това насочва към оптимизация на учебния процес и по-висока резултатност. Учениците осмислят информацията на когнитивно равнище, усъвършенстват комуникативните си умения, провокира се желанието за сътрудничество.

Изводите от проведеното опитно обучение насочват към предимствата на интерактивните методи и потвърждават хипотезата.

Заклучението е кратко, стегнато и ясно. Конструирани изводи показват убедително необходимостта премислено и системно да се прилагат интерактивните методи в обучението.

4. Приноси на дисертационния труд

Заслужава да бъдат представени следните по-важни научни приноси в настоящата дисертация, които са от методологичен, теоретичен и практико-приложен характер:

Конструиран е продуктивен модел на методическо изследване върху актуален проблем в обучението по български език; направен е сериозен опит за изясняване

същността и функциите на интерактивните методи; обоснована е необходимостта от използване на интерактивни методи в обучението по български език; предложени са идеи за оптимизиране на занятията и е доказана тяхната полезност и реализуемост в училище; обоснована е необходимостта от проучване на нагласите на учителите относно интерактивните методи.

5. Атореферат и публикации

Представеният автореферат отговаря на изискванията. Той представя в пълнота смисъла и значението на дисертационния труд. От съдържанието на автореферата са видни публикациите на авторката по избрания проблем. Те показват интереса на докторантката към дисертационната тема.

6. Заключение

В заключение бих искала да акцентирам върху задълбочеността на разработката и върху коректността и професионализма, с които е извършено изследването. Работата е в достатъчна степен иновативна и полезна за училищната практика.

Изложеното в становището ми мнение дава основание убедително да изразя положителната си оценка за дисертационния труд и автореферата. Смятам, че те отговарят на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Предлагам на почитаемото Научно жури да присъди на Десислава Пенкова Нейкова ОНС „доктор“ в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ..., научна специалност Методика на обучението по български език.

25.03.2018 г.

Автор на становището:

(доц. д-р Г. Янкова)